

Rapport fra Sverige 19. mars:

Uklar situasjon for svenske tannleger

Selv om Sverige ikke har stengt ned samfunnet på samme måte som nabolandene, merker mange tannleger den pågående koronakrisen ganske tydelig.

 JOHAN ERICHS, MERA MEDIA

Den svenske tannlegeforening ønsker klare retningslinjer fra myndighetene for hvordan medlemmene deres skal opptre i det daglige arbeidet og hvilke støttetiltak som kan være aktuelle fra den svenske staten.

Det er stor uro blant svenske tannleger for det voksende koronasmitten.

– Jeg merker en klar bekymring blant tannleger for hvordan koronasmitten vil påvirke klinikken deres, både for den akutte situasjonen, men spesielt på lang sikt, sier Chaim Zlotnik, styreleder i den svenske tannlegeforeningen.

Foreningen har rundt 7 500 medlemmer, hvorav 1 700 driver privat virksomhet og 4 200 er ansatt i privat eller offentlig virksomhet, resten er lærere og studenter.

Selv om den svenske regjeringen ikke har reagert på samme måte som den har gjort i Norge og Danmark, der skoler, møteplasser og virksomheter som anses å være høyrisikoplasser for smittespredning, er blitt stengt, opplever de nå en dempet aktivitet blant de fleste svensker. Det gjelder å opptre med forsiktighet når man er ute og unngå steder med mye folk eller folkesamlinger. Mange avlyser aktiviteter og besøk som ikke anses være absolutt nødvendige.

– Dette fører til avbestillinger. Det er allerede en markant nedgang i bestillinger hos leverandører av instrumenter, dentalutstyr og engangsmateriell. Det viser at tannleger holder igjen, fordi de ikke vet hvordan det vil se ut i nær fremtid. Konsekvensene som koronasmitten har over tid er virkelig helt umulig å forutsi, sier Chaim Zlotnik og fortsetter:

– Vi rammes av avbestilling av timer, noe som fører til økonomiske problemer for mange tannleger. Den svenske regjeringen har visstnok gitt løfte om støtte, men vi ønsker konkrete beskjeder om hva som gjelder for medlemmene våre, sier Chaim Zlotnik, styreleder i den svenske tannlegeforeningen. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

– Det er også en personlig bekymring for å bli utsatt for smitte selv, og for å smitte andre. Hvordan skal pasientene sitte i venterommet uten å risikere å smitte hverandre? Hvordan skal vi beskytte utsatte pasientgrupper, eldre og kronisk syke? Det er mange spørsmål som skaper bekymring og uvisshet hos tannlegene.

Retningslinjer

Chaim Zlotnik mener at denne bekymringen ikke alltid er berettiget.

– Som yrkesgruppe har vi fordelene av å ha veletablerte metoder for å beskytte oss selv og pasientene. Etterfølges de etablerte grunnleggende hygienerutinene, bør dette være fullt tilstrekkelig. Det er helt urealistisk for oss å jobbe i beskyttelsesdrakter og ansiktsmasker.

Forholdningssettet og håndteringen av situasjonen som følge av risikoen for koronasmitte kan variere mellom forskjellige regioner og klinikker i Sverige.

– Enkelte innenfor tannhelseorganisasjonen har satt en grense som sier at de ikke skal behandle eldre over 70 eller 75 år. Andre begrenser virksomheten sin til kun å ta imot akutte besøk, sier Chaim Zlotnik, som selv arbeider på en tannlegeklinikk i Vasastan i Stockholm sentrum.

Ifølge tannhelseloven er det opp til regionene å bestemme og planlegge tannhelse og virksomhet.

– Når det gjelder spørsmålet om koronaviruset, ville det være ønskelig at vi fikk klare retningslinjer fra Socialstyrelsen (tilsvarende Helsedirektoratet i Norge) og Folkhälsomyndigheten (tilsvarende Folkehelseinstituttet i Norge) om hvordan vi skal arbeide for å på best mulig måte kunne hjelpe til å minske risikoen for spredning av smitte. Det ville gjøre alt enklere, sier Chaim Zlotnik.

Annen utvikling

Den pågående krisen vil sannsynligvis bli spesielt merkbart for tannleger som nylig har gjort nye investeringer i klinikken.

– Det kan handle om en ganske bred gruppe som har hatt høye investeringskostnader og nå må begynne på nedbetalingen i en tid der inntektene svikter, det blir det økonomisk merkbart, sier Chaim Zlotnik.

I Danmark driver mange tannleger klinikken på tomgang eller har stengt ned helt som et resultat av et sterkt sviktende pasientgrunnlag som en konsekvens av de strenge begrensningene i det danske samfunnet. Selv om Sverige ikke er på dette nivået, kan det ikke utelukkes at selv store deler av det svenske samfunnet blir stengt ned som et ledd i arbeidet med å stoppe smittespredningen.

– Det pågår drastiske og ganske sjokkerende tiltak i Danmark. Jeg tror ikke at vi vil se den samme utviklingen i Sverige fordi vi har en annen strategi som bygger på at man aksepterer en utstrakt og på mange måter skånsom spredning av smitten.

Redusert pasienttilstrømning og færre timebestillinger kan skape en så stor økonomisk ustabilitet at tannlegene også blir en gruppe som krever statlige støttetiltak. Støttepakken som ble presentert 16. mars av den svenske regjeringen, har så langt inkludert målrettet støtte til alvorlig sårbare næringer som luftfart og skipsfart. Staten har også midlertidig overtatt kostnader for sykefravær, deler av lønnskostnader ved korttidspermitteringer, og innvilget utsatt betaling av skatter, avgifter og merverdiavgift i maksimalt tolv måneder, for selskapene som er hardt rammet av minskede inntekter.

– Jeg går ut fra at tannhelsen også får en del av disse støttetiltakene som regjeringen har lovet. Vi trenger støtte for å kunne skape trygghet, og en plattform for å være klar til å starte opp igjen når utviklingen snur og etterspørselen øker, for den dagen vil komme.

Det har foreløpig ikke vært noen større varsel, permitteringer eller konkurser blant tannleger.

– Men mange tannleger lurer på hvilke regler som gjelder hvis de blir nødt til å redusere arbeidsstyrken, og dessverre vil det nok være noen klinikker som kommer til å få det vanskelig økonomisk, avslutter Chaim Zlotnik¹

¹ 19. mars: For flere større distrikter innen folktandvården (den offentlige tannhelsestjenesten) gjelder fra 19. mars at de bare tilbyr akutt hjelp. Stockholm og Skåne nevnes som eksempler på store distrikter. Mangel på materialer og utstyr oppgis som årsak.

KJEVEORTOPED 1
Nationaltheatret stasjon

Lang erfaring med alle typer kjeveortopedisk behandling for barn og voksne.

*Labial eller lingual apparatur (Incognito) -
Invisalign - Preprotetisk kjeveortopedi -
Periorehabilitering - TMD - Snorkeskinner*

**Ingunn Berteig og
Tor Torbjørnsen**

Spesialister i kjeveortopedi

**Ruseløkkveien 6, 0251 Oslo, rett
over gata for Nationaltheatret
stasjon, utgang Vika**

**post@kjeveortoped1.nhn.no
Tel 22838700
www.kjeveortoped1.no**